

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Development of a Competency Assessment for External Evaluators at the Basic Education Level

*สุภาพร ศิริฉัตร¹ ศศิธร กาญจนสุวรรณ² และ สมคิด พรหมจู้³

Supaporn Sirichat¹ Sasiton Kanchanasuvarna² and Somkid Promjouy³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹ Master's Student, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² Assist. Prof. Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ข้าราชการบำนาญ

³ Assoc. Prof. Dr., Retired Government Official

*Corresponding author. e-mail: joop-sirichat@outlook.com

Received : October 4, 2023

Revised : January 28, 2024

Accepted : February 3, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 350 คน ได้มาโดยใช้ตารางหาโรยมาเน ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95 % ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้ประเมินภายนอกที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอกในแต่ละหน่วย จำนวน 37 หน่วย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบคุณภาพโดย 1) หาคำตรงเชิงเนื้อหา 2) หาคำตรงเชิงโครงสร้าง 3) หาค่าอำนาจจำแนก และ 4) หาค่าความเที่ยง โดยผลการวิจัยพบว่า 1) แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ จำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ จำนวน 4 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ จำนวน 2 ตัวชี้วัด และ 2) คุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง .57 ถึง 1.00 ความตรงเชิงโครงสร้าง มีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ $\chi^2(21)$ เท่ากับ 35.69 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI) เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) เท่ากับ .03 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 และมีความเที่ยง เท่ากับ .89

คำสำคัญ: แบบประเมินสมรรถนะ, ผู้ประเมินภายนอก, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this study were to 1) develop a competency assessment for external evaluators at the basic education level, 2) validate the competency assessment for external evaluators at the basic education level. The sample consisted of 350 external evaluators at the basic education level, which was determined by Taro Yamane formula, with a margin of error of 5% and a confidence level by 95%. The sampling was carried out proportional to the number of evaluators in 37 External Quality Assessment Units, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a competency assessment scale for external evaluators at the basic education level; composing of content validity, construct validity, discriminating power and reliability coefficient. Research findings were as follows: 1) The developed a competency assessment for external evaluators at the basic education level had three factors including, knowledge competency domain with of three indicators, skill competency domain with of four indicators, and attribute competency domain with of two indicators. 2) Content validity of the competency assessment ranged from .57 to 1.00. For the construct validity, the result revealed that $\chi^2(21)$ measuring the goodness of fit between the model and empirical data was 35.69, goodness of fit index (GFI) of .98, adjust goodness of fit index (AGFI) of .95, comparative fit index (CFI) of .99, standard root mean square (SRMR) of .03. Discriminating power ranged from .30 to .76. Reliability coefficient was .89

Keywords: Competency assessment, External evaluators, Basic education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้จัดการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทุกระดับการศึกษามาเป็นเวลากว่า 20 ปี โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สมศ. ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายนอกที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่การประกันคุณภาพภายนอกกรอบแรก รอบสอง รอบสาม รอบสี่ จนถึงการประเมินภายใต้สถานการณ์ COVID-19 เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพภายนอกในแต่ละรอบที่มีความแตกต่างกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา

นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีการ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก และรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายนอกที่แตกต่างกันในแต่ละรอบแล้ว หัวใจสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง คือผู้ประเมินภายนอก ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ สมศ. ในการเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ครบถ้วนตามที่ผู้ประเมินภายนอกจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีนักวิจัยหลายคนได้ศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ (เกื้อ กระแสโสม, 2547; จิตต์ โชติอุทัย, 2550; สุมาลี ศรีพุทธรินทร์, 2550; Roengsumran, 2015) ประกอบกับการคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกของ สมศ. ได้มีการรับสมัครอย่างเปิดกว้าง ทั้งช่วงอายุ

ประสบการณ์ และสาขาอาชีพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ก) เพื่อให้ได้ผู้ประเมินภายนอกที่มีความหลากหลาย และมีมุมมองที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ สมศ. ให้การรับรองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษานั้น จะต้องเป็นผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่ในนามของผู้แทน สมศ. ได้เป็นอย่างดี ที่ผ่านมา สมศ. ได้มีการอบรม การคัดเลือกผู้ประเมินภายนอก และกำหนดเกณฑ์ในการพัฒนาตนเองของผู้ประเมินภายนอกอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีความเฉพาะสำหรับประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้เป็นเครื่องมือประเมินระดับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ที่ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีหรือควรได้รับการเติมเต็ม

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ประกันภายนอกสถานศึกษา จึงสมควรมีการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกโดยแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นอย่างมีมาตรฐานจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สำนักงานกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกได้อย่างแม่นยำ ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผลของการประเมินระดับสมรรถนะยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบและทบทวนความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้ประเมินภายนอก และต่อคุณภาพของผลงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมากกว่าสามหมื่นแห่งได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2566) หรือใช้เป็นเครื่องมือประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Quality Control 100 : QC100) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564ข) ระหว่างผู้ประเมินและเพื่อนร่วมทีม รวมทั้งหน่วยกำกับกับการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลผู้ประเมินภายนอกเหล่านั้น เพื่อให้สำนักงานได้ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้แทนที่ดีของสำนักงานสามารถสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษาและระบบประเมินได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำไปเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและทวนความรู้ ความสามารถของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขอบเขตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 หน่วย รวม 2,250 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ รวม 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

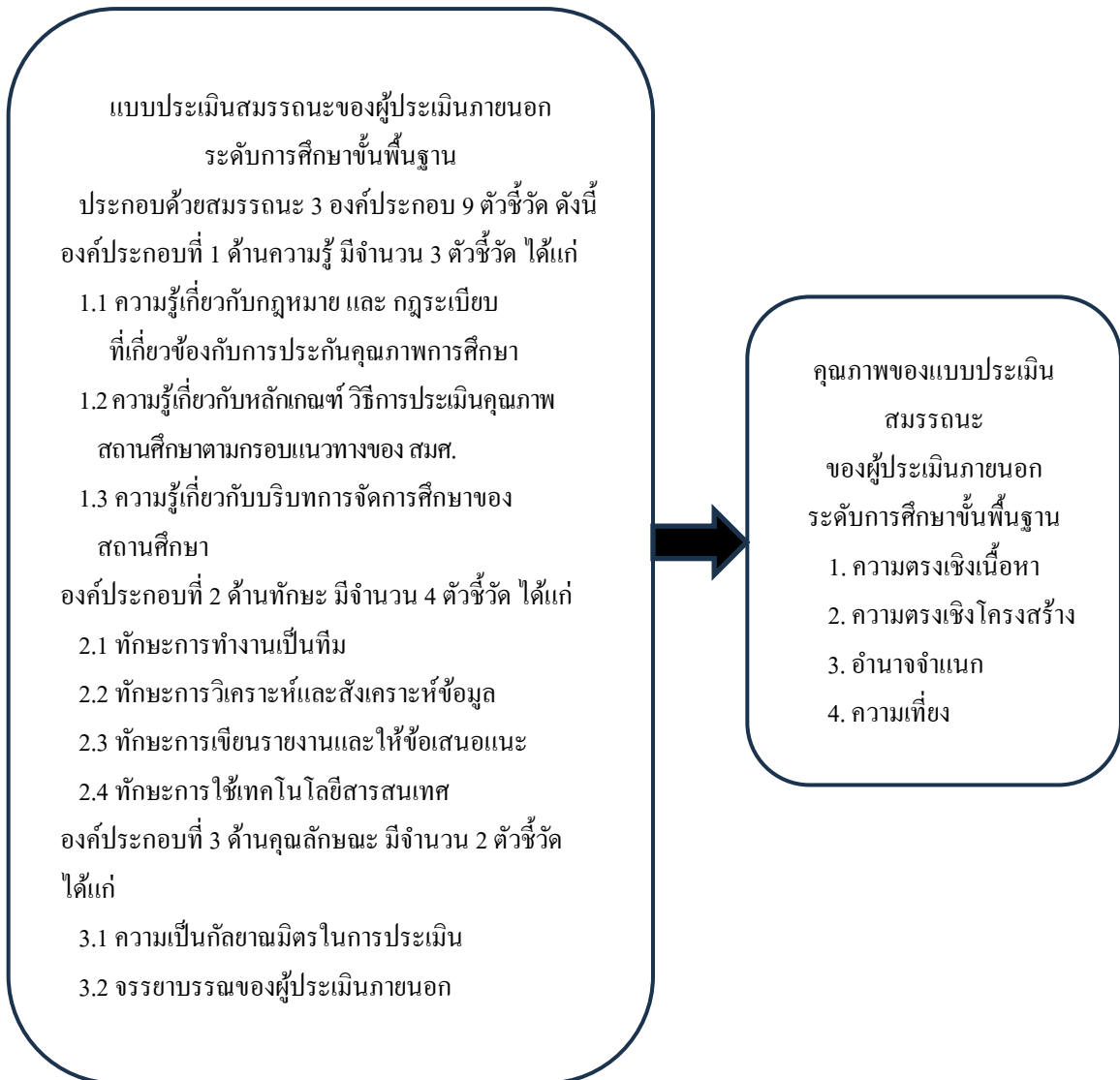
- 2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม
- 2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
- 2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ
- 2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน
- 3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้มาจากแนวคิดของ McClelland (1993, อ้างถึงใน สุกัญญา รัศมิธรรมโชติ, 2548) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ 5 ส่วน ได้แก่ 1) ความรู้ (knowledge) 2) ทักษะ (skills) 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self - concept) 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (trait) 5) แรงจูงใจ (motive) จากแนวคิดข้างต้นประกอบกับข้อมูลสมรรถนะที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าต้องประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ (เกื้อ กระแสโสม, 2547; จิตต์ โชติอุทัย, 2550; สุมาลี ศรีพุทธรินทร์, 2550; Roengsumran, 2015) นำมากำหนดเป็นองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และข้อคำถามในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรอบรู้พื้นฐาน ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครบถ้วนตามที่ผู้ประเมินภายนอกจำเป็นต้องมี ที่ทำให้สามารถปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการประเมินที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกรอบแนวทางของ สมศ.
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.3 ทักษะการเขียนรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคุณลักษณะ มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 ความเป็นกัลยาณมิตรในการประเมิน

3.2 จรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก

แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ให้ผู้ประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระบุถึงระดับที่แสดงระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ตามที่ผู้ประเมินภายนอกมีตามตัวชี้วัด ลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

คุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ค่าทางสถิติที่แสดงถึงความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง ความเที่ยง และอำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับกับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 37 หน่วย รวม 2,250 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 350 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนผู้ประเมินภายนอกในแต่ละหน่วย ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง จำนวน 150 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่สอง จำนวน 200 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความเที่ยง และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่งและสอง จำนวน 350 คน ใช้เพื่อดำเนินการหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมข้อความเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไป วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ประเมินสถานศึกษา ตอนที่ 2 รายการแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด รวม 47 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่สร้างตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มีเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด/ หรือไม่เคยปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความรู้หรือสอดคล้องกับระดับความรู้ / มีการปฏิบัติ / มีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดขอบเขตสมรรถนะรายองค์ประกอบ ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะ เพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือวัด

3. เขียนนิยาม และกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และกำหนดเป็นสมรรถนะรายองค์ประกอบและตัวชี้วัด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนิยามและการคัดเลือกสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัด

4. จัดทำผังของแบบวัด โดยการกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ที่ผ่านความเห็นชอบเบื้องต้นแล้ว มาเป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนข้อคำถามให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น

5. จัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาร่างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด ข้อคำถาม เกณฑ์การตัดสินผลในภาพรวมและรายองค์ประกอบ แล้วปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำแบบประเมินสมรรถนะผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00 แสดงว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด และได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ตัดข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนและมีคะแนนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ออก จนกระทั่งได้แบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสมบูรณ์พร้อมสำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละหน่วย ตามความสมัครใจ เพื่อดำเนินการกรอกข้อมูลผ่านแบบฟอร์มออนไลน์ ซึ่งได้แนบเอกสารชี้แจงขั้นตอน และกำหนดการจัดส่งข้อมูลให้ผู้เข้าร่วมการเก็บข้อมูลทราบ

2. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน มาวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบ (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ที่ได้สร้างขึ้น

3. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน มาหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (corrected item-total correlation)

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน และข้อมูลสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกเป็นรายบุคคลจากผู้แทนนิสิตบุคคลที่กำกับดูแลผู้ประเมินที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน มาวิเคราะห์หาความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient: ICC)

5. นำข้อมูลที่ได้จากค่าสถิติข้างต้นมาดำเนินการสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. วิเคราะห์หาความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบ
3. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินภายนอกโดยวิเคราะห์ ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
4. วิเคราะห์อำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
5. วิเคราะห์ความเที่ยง โดยการหาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน โดยใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น

ผลการวิจัย

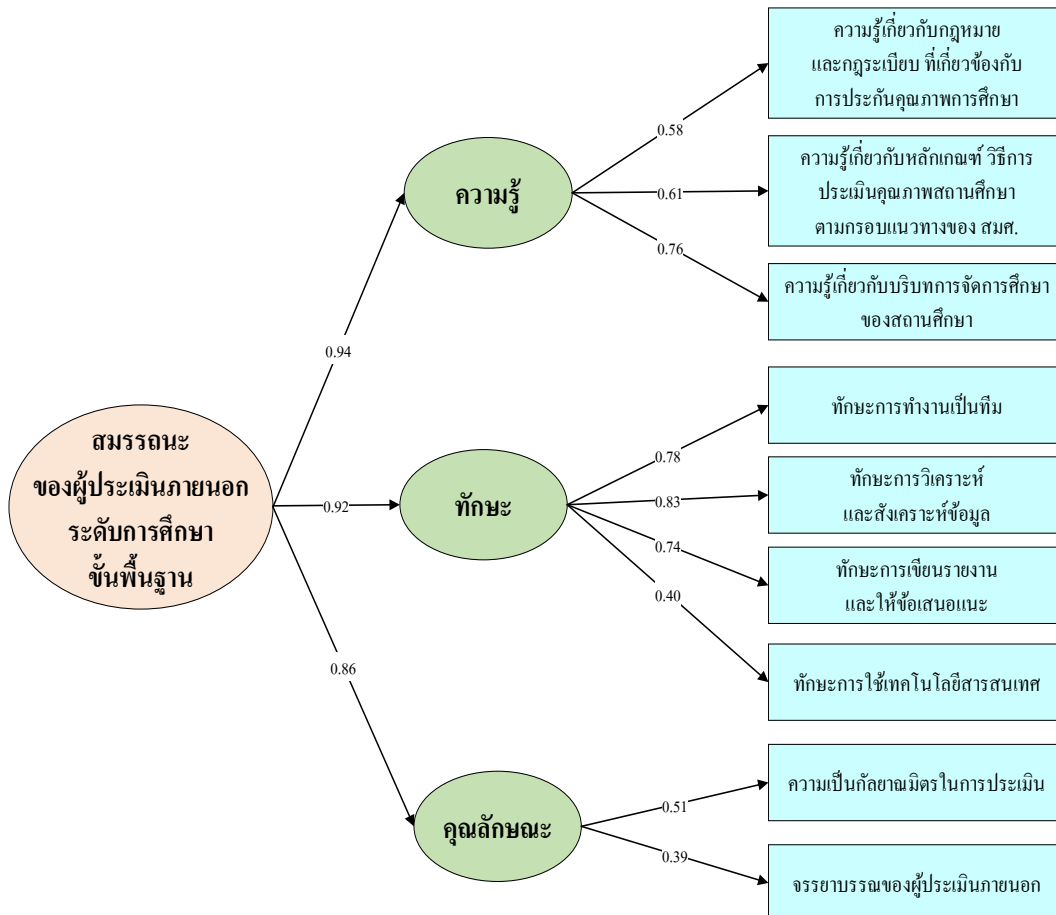
1. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ มี 3 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะ มี 4 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ และ องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ มี 2 ตัวชี้วัด วัดโดยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ รวมทั้งฉบับมีข้อคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน พบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องจากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00

2.2 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า $\chi^2(21)$ เท่ากับ 35.69 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบเท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย เท่ากับ .03 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ทั้ง 47 ข้อคำถาม มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76

2.4 ผลจากการวิเคราะห์ความเที่ยง โดยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น พบว่า ความเที่ยงทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 และความเที่ยงรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ มีค่าเท่ากับ .92 2) ด้านทักษะ มีค่าเท่ากับ .84 และ 3) ด้านคุณลักษณะ มีค่าเท่ากับ .87

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การสร้างแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาและวิเคราะห์สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมากำหนดขอบเขตสมรรถนะรายองค์ประกอบ ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือวัด เขียนนิยาม และกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเป็นสมรรถนะรายองค์ประกอบและตัวชี้วัด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนิยามและการคัดเลือกสมรรถนะรายองค์ประกอบ และตัวชี้วัดจัดทำผังของแบบประเมิน โดยการกำหนดสมรรถนะรายองค์ประกอบ ที่ผ่านความเห็นชอบเบื้องต้นแล้ว มาเป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนข้อคำถามให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น รวมทั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการประเมินภายนอก ได้แก่ รองผู้อำนวยการ สมศ. หัวหน้าสำนักประเมินและรับรอง หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรอง สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนนิเทศฯ และผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการจัดทำข้อมูลสมรรถนะ องค์ประกอบ รวมทั้งข้อคำถาม ที่มีความเหมาะสมวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดอย่างแท้จริง

จากผลการจัดสนทนากลุ่มทำให้ผู้วิจัยได้สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วย สมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland (1993, อ้างถึงใน สุกัญญา รัชมิธรรมโชติ, 2548) ที่ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ความรู้ คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ 2) ทักษะ คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล คือ สิ่งอธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น 5) แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland จำนวน 3 องค์ประกอบ จาก 5 องค์ประกอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกื้อ กระแสโสม (2547) สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2550) และ จิตต์ โชติอุทัย (2550) Roengsumran (2015) ที่ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกไว้ว่าประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านคุณลักษณะ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Krishnamurthy and Yalof (2010, pp. 87-104) ที่ระบุสมรรถนะของผู้ประเมินทางจิตวิทยาคลินิกไว้ว่าต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติ รวมทั้งยังสอดคล้องกับ Education (2017, p. 39) ที่ได้สรุปสมรรถนะของ

ผู้ประเมินภายนอกในกลุ่มประเทศยุโรปไว้ว่า จะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการศึกษา ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถในการเขียนรายงาน ทักษะด้านภาษา ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะด้านเทคโนโลยี

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้ค่าทางสถิติที่ประกอบด้วยค่าความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเที่ยง ทั้งนี้ในส่วนของการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผลที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00 ซึ่งทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้อคำถามในแบบประเมินมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ สอดคล้องกับ บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2555) ที่กล่าวว่า ค่าIOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่าIOC ต่ำกว่า .50 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยสมรรถนะ จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านคุณลักษณะ พบว่า มีค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า $\chi^2(21)$ เท่ากับ 35.69 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว เท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ เท่ากับ .99 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย เท่ากับ .03 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (สุกมาศ อังสุโชติ และคณะ, 2557) และองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือองค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ แสดงให้เห็นว่า ความรู้ของผู้ประเมินเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและภาพรวมพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .76 โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้กับแบบประเมินได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พล เหลืองรังษี (2566) ที่กล่าวว่า ข้อสอบที่มีคุณภาพจะต้องมีค่า r ระหว่าง .20 – 1.00 ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกดีมาก ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกไม่ดี และวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและภาพรวมยังสอดคล้องกับ เครือมาส เพชรชู (2556, น. 42-55) และพิมพ์นิต คอนดี และ คณะ (2560, น. 174-180)

การตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการหาค่าความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมินภายนอก เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการวัดทั้งฉบับและวัดเป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้นของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .89 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดี ด้านความรู้มีค่าเท่ากับ .92 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก ด้านทักษะมีค่าเท่ากับ .84 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดี และด้านคุณลักษณะมีค่าเท่ากับ .87 ถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความ

สอดคล้องกันในระดับดี สรุปได้ว่าแบบประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมดได้ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ Koo et al. (2016, อ้างถึงใน สายวรุณ สุกก้า และ คณะ, 2561) ที่ระบุว่า ค่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินภายนอกมีความสอดคล้องกันในระดับดี ต้องมีค่าตั้งแต่ .75 ขึ้นไป และวิธีการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือยังสอดคล้องกับ อรุณ จิรวัฒน์กุล (2553, น. 1-2) และกรุณา จันทุม (2017, น. 11-21)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สทศ.)

1) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐานประกอบการมีสมรรถนะ ผลงานวิจัย หรือข้อมูลการอบรมพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบผลการประเมิน รวมทั้งสามารถยืนยันการมีสมรรถนะและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการประเมินมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลของผู้ประเมินในรูปแบบแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Portfolio) เพื่อให้ผู้ประเมินภายนอกสามารถใช้เป็นแหล่งบันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลได้ และข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดอบรมพัฒนาสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอก หรือใช้เป็นส่วนประกอบของการต่ออายุการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต

2) หากต้องการนำแบบประเมินฉบับนี้ไปใช้ในการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการประเมิน รวมทั้งรายละเอียดของสมรรถนะ องค์ประกอบ และรายละเอียดรายข้อคำถาม ให้แก่ผู้แทนนิติบุคคล และผู้ประเมินภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการนำแบบประเมินไปใช้

3) ควรมีการเพิ่มกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลในส่วนของผู้ทำหน้าที่ประเมิน ตามหลักการตรวจแบบสอบสามเส้า (triangulation) เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินมีความน่าเชื่อถือเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอกในแต่ละหน่วย ตามองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินภายนอกเป็นรายบุคคล

1.3 ข้อเสนอแนะต่อผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ควรมีการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะอย่างสม่ำเสมอ และจัดเก็บข้อมูลหลักฐานประกอบการมีสมรรถนะ ผลงานวิจัย หรือข้อมูลการอบรมพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกหาหลักฐานเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบ

เมื่อมีการจัดประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และร้องขอหลักฐานตามองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกการศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เนื่องจากมีการใช้รูปแบบการบริหารจัดการด้วยหน่วยกำกับ การประเมินคุณภาพภายนอกร่วมกับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ประเมินภายนอก

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบวัดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกในระดับอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการโดย สมศ. และใช้กลุ่มผู้ประเมินภายนอกที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ด้านการ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยกับมาตรฐานในระดับสากล อาจมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่สำคัญ สามารถนำมาต่อยอดพัฒนา สมรรถนะของผู้ประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นเทียบเท่า ระดับสากลได้

รายการอ้างอิง

กรรณา จันทุม. (2017). การสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพประเภทสเกล. *Journal of Medicine and Health Sciences*, 24(3), 11-21.

เกื้อ กระแสโสม. (2547). *การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินภายนอกตามแนวคิดที่เน้นสมรรถภาพ สำหรับการประเมินสถานศึกษา* [วิทยานิพนธ์คุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
<https://www.onesqa.or.th/th/contentlist-view/1212/2800/>

จิตต์ โชติอุทัย. (2550). *สมรรถนะของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เครื่องมือ เพชรชู. (2556). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการคิดอย่างมี วิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. *วารสารพยาบาล และการศึกษา*, 6(2), 42-55.

บุญใจ ศรีสถิตนรางกูร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัตินักวัดเชิงจิตวิทยา*. โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พล เหลืองรังษี. (2566). *เอกสารประกอบการสอนการวัดผล การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา*. พิกเซล ดีไซน์ แอนด์ พรินท์.

พิมพ์นิต คอนดิ, ณัฐสุตา เต้พันธ์, และ กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ. (2560). การพัฒนาแบบวัดการยอมรับฉบับภาษาไทย และคุณสมบัติทางจิตมิติเบื้องต้นสำหรับบุคคลภายหลังการรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว. *วารสาร พยาบาลทหารบก*, 18, 174-180.

สุกมาศ อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL (พิมพ์ครั้งที่ 4). เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สาวยารุณ สุกก้า, เอกสิริ แก่นศักดิ์ศิริ, และ อุทุมพร โคมทอง. (2561). สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation). http://sc2.kku.ac.th/stat/statweb/images/Eventpic/60/Seminar/02_5_Intraclass-Correlation.pdf

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based Learning. ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนท์.

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2550). การพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอกในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564ก). ขั้นตอนการประเมิน QC100 สำหรับสถานศึกษา 'รูปแบบ Mobile'.

<https://www.facebook.com/464932193518413/posts/4576869272324664/>

_____. (2564ข). ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ.2564.

<http://www.onesqa.or.th/upload/download/202102241158498.pdf>

_____. (2566). ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินฯ ปี 2564-2565 และเผยแพร่รายงานฯ แล้วต่อจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด จำแนกตามระดับสถานศึกษา. <https://aqa2.onesqa.or.th/#dashboard>

อรุณ จิรวรรณกุล. (2553). การวัดความสอดคล้องด้วยสถิติ. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 19(1), 1-2.

Education, A. (2017). *Assuring quality in education: Policies and approaches to school evaluation in Europe*. EU: European Union, 39.

<https://policycommons.net/artifacts/193638/assuring-quality-in-education/619920/>

Krishnamurthy, R., & Yalof, J. A. (2010). The assessment competency. In M. B. Kenkel & R. L. Peterson (Eds.), *Competency-based education for professional psychology*, 87–104. American Psychological Association. <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F12068-005>

Roengsumran, A. (2015). *A Study of External School Evaluators' Competencies for Grade Levels 1-12 Quality Assessment in Thailand* [Doctoral dissertation, University of Minnesota]. ProQuest Dissertations & Theses Global.